A 35. sorszám
105.K.701.432/2025/35. számú végzés alapján.
Budapest, április 28.

Fővárosi Törvényszék
Az ügy száma: 105.K.701.432/2025/35.
A felperes: Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt.
(1037 Budapest, Rádl árok 6.)
A felperes képviselője: Dudás Hargita Zavodnyik Ügyvédi Iroda
(1036 Budapest, Lajos utca 66. - ügyvéd
és ügyvéd)
Az alperes: Gazdasági Versenyhivatal
(1026 Budapest, Riadó utca 1-3.)
Az alperes képviselője: dr. Ay Zoltán Nándor kamarai jogtanácsos
A per tárgya: versenyfelügyeleti közigazgatási jogvita (VJ/1-55/2024.)

Í T É L E T

A bíróság az alperes VJ/1-55/2024. számú határozatát a felperest 186.000.000 (százhetvenhat millió) forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező részében megsemmisíti és e körben az alperest új eljárásra kötelezi. Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

A peres felek a költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 2.879.750 *~~(kétmillió nyolcszázhetvenkilencezer-ötszáz)~~ forint kereseti részilletéket. A fennmaradó 2.879.750 (kétmillió nyolcszázhetvenkilencezer-ötszáz) forint kereseti részilleték az állam terhén marad. A fizetendő illeték az ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. *jav.: (kétmillió nyolcszázhetvenkilencezer-hétszázötven)

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A per alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes napi fogyasztási cikkek – élelmiszer, valamint ruházati és műszaki cikkeket, illetve egyéb nem élelmiszer jellegű termékek – magyarországi kiskereskedelmi értékesítését végzi.

[2] A 2020. június 6-tól kezdődő kereskedelmi gyakorlataiban – melyeket részletesen a jogvita tárgyává tett határozat indokolásának III.3. pontja és a vizsgálati jelentés 3. melléklete tartalmaz – elnevezésében „teljes kiőrlésű" jelzővel négy terméket forgalmazott: a teljes kiőrlésű nosztalgia kiflit, a PurPur teljes kiőrlésű stanglit, a teljes kiőrlésű pogácsát magvakkal és a teljes kiőrlésű búzaliszt felhasználásával készült kakaós csigát édesítőszerekkel, utóbbit teljes kiőrlésű kakaós csiga elnevezéssel (a továbbiakban együtt:

termékek). A termékek összetételében a teljes kiőrlésű liszt és a nem teljes kiőrlésű liszt aránya kerekítéssel 30% és 70% volt.

[3] A 2024 január 15-én indított versenyfelügyeleti eljárásban (a továbbiakban: megelőző eljárás) a felperes nyilatkozatot, az előzetes álláspontra észrevételt tett, a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásairól szóló 152/2009. (XI. 12.) FVM rendelet (a továbbiakban: Magyar Élelmiszerkönyv) gondozásával kapcsolatos szakmai irányításért felelős szerv pedig tájékoztatást adott.

Az alperes határozata

[4] Az alperes a 2025. február 12-én kelt VJ/1-55/2024. számú határozatával megállapította, hogy a felperes a termékekre vonatkozó, 2020. június 6-ától kezdődően alkalmazott kereskedelmi kommunikációiban, illetve magával ezen termékek elnevezésével megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot folytatott a termékek összetételével kapcsolatban, mely révén megvalósította a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6 § (1) bekezdés b) pontjában írt magatartást, megsértve ezzel az Fttv. 3. § (1) bekezdését. A jogsértésre tekintettel a felperest 186.000.000 forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte és határidővel eltiltotta a jogsértő gyakorlat folytatásától, valamint kötelezte az eltiltásnak való megfelelés igazolására.

[5] Indokolásában az Fttv. fenti rendelkezési mellett a 4.§ és 9.§, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpvt.) 76.§ és 78.§, a Magyar Élelmiszerkönyv, valamint a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 1169/2011/EU rendeletének (a továbbiakban: 1169/2011/EK rendelet) egyes rendelkezésire hivatkozott. Ismertette a termékek gyártmánylap szerinti összetevőit, az érintett piac keresleti és kínálati információit, a kereskedelmi gyakorlat ismérveit, az Agrárminisztérium tájékoztatását és az egyéb bizonyítékokat; utóbbiak között az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyért Felelős Államtitkárság Egészségügyi Szakmai Kollégiumának „A diabetes mellitus kórismézéséről, a cukorbetegek antihyperglykaemiás kezeléséről és gondozásáról felnőttkorban" 2020. július 16 – 2024. május 15. között érvényes egészségügyi szakmai irányelvét (a továbbiakban: EMMI szakmai irányelv), dr. Polyák Éva, Breitenbach Zita, Szekeresné Dr. Szabó Szilvia: „Klinikai és gyakorlati dietetika" c. kiadványát, a teljes kiőrlésű és finomliszt aránya tárgyában a teljes kiőrlésű kifli receptek körében interneten fellelt hat receptet, továbbá az Európai Bizottság élelmiszerek összetevői alapján alkalmazható egészségre ható állításokkal kapcsolatos adatbázisában, valamint az egészség, egészséges táplálkozás témakörben az interneten végzett keresés eredményeit.

[6] Az Fttv. 9. § (1) bekezdésére utalva megállapította, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlatért a felperes tartozik felelősséggel azáltal, hogy a termékeket értékesítette és a kereskedelmi kommunikációkat is maga hozta létre és tette közzé, továbbá az értékesítés ösztönzése is a felperes érdekében állt. Az 1169/2011/EK rendelet 17 cikke és a Magyar Élelmiszerkönyv rendelkezései alapján rámutatott, hogy a kereskedő a beszállítótól kapott terméknevet megváltoztathatja.

[7] Az Fttv. 4.§ (1) bekezdésében meghatározott, észszerűen tájékozottan eljáró fogyasztó magatartását alapul véve az átlagfogyasztót olyanként határozta meg, mint aki átlagos ismeretekkel bír a pékárukról, a teljes kiőrlésű szót az egészséges táplálkozás fogalmához társítja, de nem tudja, hogy milyen összetételűek a kereskedelemben elérhető termékek, van-e szabályozás az összetételre vonatkozóan. Az átlagfogyasztókon belül azonosított egy kisebb, az Fttv. 4.§ (2) bekezdése szerinti, részben sérülékeny fogyasztói csoportot, a cukorbetegségben vagy inzulinrezisztenciában szenvedő betegek körét, akik betegségüknél fogva inkább vásárolnak teljes kiőrlésű lisztből készült pékárukat. E csoportot az

átlagfogyasztónál bizonyos fokig tudatosabbnak tekintette, de nem annyira, hogy elvárható lenne tőlük minden egyes termék összetételének, szénhidrát tartalmának ellenőrzése. A felperes észrevételeire tekintettel rögzítette, hogy bár az átlagfogyasztók heterogén csoportján belül is azonosítható néhány nagyobb kör annak mentén, hogy milyen szempontból fontos számukra a termékek összetétele, ez azonban nem áll ellentmondásban az átlagfogyasztó Fttv. 4.§ (1) bekezdésén alapuló meghatározásával. E körben kiemelte, hogy az általa meghatározott átlagfogyasztó legfontosabb ismérve, hogy nem szakértő. A jogsértés megállapíthatósága szempontjából érintett piac meghatározásának jelentőségét kizárta.

[8] A kereskedelmi gyakorlatokat vizsgálva megállapította, a termékek megnevezése azt az üzenetet közvetítette a fogyasztóknak, hogy azok döntő hányadban teljes kiőrlésű lisztből készültek, tekintettel arra, hogy a termékek neve az alapanyagukra és – mivel a pékáru köztudottan legfontosabb összetevője a liszt – a termékek elsődleges összetevőjére, a teljes kiőrlésű lisztre utal. Az átlagfogyasztó ezért az elnevezés alapján azt gondolhatja, hogy a termékekben a teljes kiőrlésű liszt a meghatározó, többségben lévő alapanyag. Megállapította, hogy a magyar iparági gyakorlat sem egységes; vannak nagyobbrészt vagy teljesen teljes kiőrlésű lisztből készült termékek is. A fenti fogyasztói értelmezést támasztja alá az is, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (továbbiakban: NMHH) 2024. decemberi felmérése alapján leglátogatottabb gasztro weboldalakon a teljes kiőrlésű pékáruk receptjei szerint az ilyen élelmiszereket, péksütményeket legalább 50%-ban teljes kiőrlésű liszt felhasználásával kell elkészíteni. A termékek elnevezését önmagában is megtévesztőnek tekintette, mivel a terméknévben semmi másra nincs utalás, nem tartalmazza, hogy csak részben, vagy kisebb részben készültek teljes kiőrlésű lisztből, e körben az 1169/2011/EK rendelet 2. Fogalommeghatározások cikk (2) bekezdés p) pontjára is hivatkozott. Kiemelte, a termékek megnevezése nem kellően világosan határozza meg a termékeket, ezáltal akadályozza, hogy a fogyasztó megkülönböztesse más termékektől.

[9] Az ügyleti döntést akként határozta meg, hogy a teljes kiőrlésű elnevezés felkelti az átlagfogyasztó érdeklődését a termékek iránt, megvásárolja más termék helyett, vagy a termékek rendszeres fogyasztójává válik. Az átlagfogyasztók választása azzal magyarázható, hogy a teljes kiőrlésű termékekhez társul egy olyan fogyasztói asszociáció, miszerint azok a fehérlisztből készült termékektől egészségesebbek, melyet a felperes honlapján elérhető „Beszerzési politika – Tudatos táplálkozás" c. kiadvány, a felperes önkéntes vállalásai, a hazai diaetikai tankönyvek, a WHO, továbbá a Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének ún. „okostanyér" kezdeményezése is alátamaszt.

[10] A Magyar Élelmiszerkönyv konkrét előírásának hiányában is elvárhatónak tartotta, hogy a termékek összetételéről a valóságnak megfelelően tájékoztassák a fogyasztókat. Az önmagában, hogy jelenleg nincs a termékek teljes kiőrlésű lisztarányával kapcsolatos ágazati előírás, nem teszi a felperes gyakorlatát jogszerűvé. A reális fogyasztói elvárás az, hogy a teljes kiőrlésű liszt nagyobb arányban legyen jelen a termékekben, mint a hagyományos liszt, ha a termék elnevezésében szerepel a teljes kiőrlésű jelző. Nem tartotta elfogadhatónak a felperes sütéstechnológiai szempontokkal és elvezeti értékcsökkenéssel kapcsolatos érveit, azokat nem találta a jogsértés kimentésére alkalmasnak. A felperes honlapján elérhetővé tett és az üzletekben kihelyezett tájékoztatásokat sem találta elfogadhatónak az utólagos keletkezésük és a további kutatást, információszerzést igénylő jellegük miatt. Nem várható el a fogyasztóktól továbbá a polccímke helyett kihelyezett új formátumú QR kód útján további internetes keresés útján való tájékozodás sem. A versenytársak eljárása nem releváns a jogsértés megállapítása körében.

[11] A versenyfelügyeleti bírságot a Tpvt. 76. § (1) bekezdés k) pontja és a Tpvt. 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján alkalmazta, annak összegét a Tpvt. 78. § (3) bekezdésére és a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének a fogyasztóvédelmi tipusú ügyekben kiszabott bírság meghatározásának

szempontjairól szóló, az 1/2021. számú közleménnyel módosított 12/2017 számú közleményére (a továbbiakban: Bírságközlemény) hivatkozva határozta meg. A jogsértő kereskedelmi kommunikáció igazolt (nettó) költségéből indult ki azzal, hogy mivel az online kommunikációval, az eladáshelyi tájékoztatásokkal, a termékek névhasználatával, szórólapokkal nem merült fel külső szolgáltató felé teljesítendő nagyobb költség, a tényleges kommunikációs ráfordítás az árbevétellel és a kereskedelmi gyakorlat kiterjedtségével nem áll arányban, továbbá arra tekintettel, hogy a termékek releváns árbevételének összege a jelen esetben kirívóan magas, kizárólag azoknak az időszakoknak az árbevételi adatait vette figyelembe, amikor a termékek vonatkozásában aktív, a puszta névhasználaton túlmutató kereskedelmi kommunikáció volt folyamatban. A Bírságközlemény 20. pontja szerinti elvek mentén ennek az összegnek a 10%-ában határozta meg a bírság kiinduló összegét. Közepes mértékű súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy a kereskedelmi kommunikációval érintett fogyasztói kör részben sérülékeny, és azt, hogy a jogsértő kereskedelmi gyakorlat hosszabb ideig tartott és tart, így széles fogyasztói kört ért el. Kisebb mértékű enyhítő körülményként értékelte, hogy a felperes üzlethelyiségében kihelyezett polccímkéken, QR kódon és honlapján a fogyasztó esetlegesen megkaphatta a helytálló információt a teljes kiőrlésű lisztarányról. Rögzítette a felperessel szemben az elmúlt tíz évben megállapított jogsértéseket, melyek közül visszaesés szempontjából egy jogsértést vett figyelembe, arra tekintettel kisebb mértékben emelte a bírság összeget.

A kereset, a védirat

[12] A felperes keresetében a határozat megsemmisítését és szükség esetén az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Általános észrevételként előadta, hogy a péksütemények teljes kiőrlésű liszt tartalmáról nincs jogi szabályozás, joggyakorlat, és szakmai konszenzus; a termékek elnevezését a gyártók határozták meg, és a versenytársak is hasonló kereskedelmi gyakorlatot folytatnak.

[13] Előadta, hogy az alperes téves bizonyítási mércét alkalmazott, mert a Kúria Kfv.III.37.366/2023/7. számú végzése, az Alkotmánybíróság 30/214. (IX. 30.) és 1/2024. (I. 9.) számú határozatai és az Európai Unió Bíróságának (EUB) C-27/22. számú ítélete szerint sem csak a fogyasztóvédelmi ügyekben kiszabott bírság minősül büntetőjogiasnak, hanem az egész fogyasztóvédelmi eljárás; az alperes azonban nem ennek megfelelően határozta meg a bizonyítás fokát, alapvető körülményeket jogkérdésnek minősítve nem tisztázott, így téves következtetést vont le az átlagfogyasztó, a kommunikáció üzenete, és a kereskedelmi gyakorlat megtévesztésre való alkalmassága kapcsán.

[14] Álláspontja szerint a tényállás feltárása elmaradt, mely az Európai Unió Bíróság Compass Banca (C-646/22.) ítéletének téves értelmezésén alapul. A fogyasztóvédelmi ügyekben az európai uniós és a hazai joggyakorlat is bizonyítást, nem pedig jogi értékelést vár el. A bizonyítási kötelezettségének az alperes azonban nem tett eleget, mert pl. a Magyarországon működő pékségek mindössze 0,5%-át jelentő négy pékség teljes kiőrlésű termékeinek kínálatát vizsgálta, továbbá nem tárta fel az azonosított fogyasztói csoportok tagjainak jellemzőit, és azt, hogy e csoportok számára milyen üzenetet hordoz a felperes kommunikációja. A tényállás hiányaként emelte ki a határozat 13-15. pontjában ismertetett és az indokolásban is felhívott 2016-ban készült cikket, melyhez bizonyító erő nem fűződhet, de a teljes cikk ismeretének hiányában azzal szemben védekezni sem tud. Sérelmezte, hogy a cukorbetegek és inzulinrezisztenciában érintettek sérülékeny fogyasztói körként anélkül kerültek azonosításra, hogy kutatást végzett volna az érintettekkel kapcsolatban és a következtetéseihez szükséges tényeket feltárta volna, valamint a szakmai gondosság körébe tartozó releváns körülményeket sem vizsgálta. A határozat egyes megállapításait egymással ellentmondásban állónak is tartotta, és a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal

szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: UCP irányelv) [18] preambulumbekezdésén keresztül arra hivatkozott, hogy az átlagfogyasztó meghatározása nem alapulhat a hatóság önkényes mérlegelésén. A védiratra tekintettel a fogyasztóvédelmi eljárás büntetőjogias jellege kapcsán a határozat tiltott kiegészítésére és iratellenes alperesi érvelésre hivatkozott. Az UCP irányelv [18] preambulumbekezdésre és a Compass Banca ítéletre figyelemmel az alperes bizonyítási kötelezettségét és a perbeli ügyre vonatkoztatva ennek hiányát emelte ki azzal, hogy az alperes tévesen jogkérdésnek minősít ténykérdéseket is, valamint a piac kínálati oldalának elenyésző részéből vont le általános következtetéseket annak vizsgálata nélkül, hogy a fogyasztók milyen általános tudomással bírnak a felperes és a felperes versenytársainak termékköréről

[15] A védekezéshez való jogának és a tisztességes eljárás követelményének, valamint az Ákr. 1.§ (1) bekezdése, 2 § (2) bekezdés a) pontja és a 6 § (1) bekezdésének megsértéseként adta elő, hogy az előzetes állásponthoz képest a határozat több új tényt és körülményt tartalmazott: az azonosított fogyasztói körök száma háromról egyre szűkült, a kommunikáció üzenetének meghatározása során jogszabályi hivatkozással egészült ki, valamint új bizonyítékok az NMHH 2024-es felmérésében szereplő leglátogatottabb gasztro weboldalakon elérhető receptek. Állította, kiegészítő előzetes álláspontot kellett volna ezek miatt készíteni, nem pedig felperest a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78.§ (4) bekezdés által meghatározott keretek közé szorítani.

[16] A UCP irányelv [18] preambulumbekezdésére, az EUB C-450/22 számú ítéletének 52 pontjára és az Európai Bizottság UCP irányelvre vonatkozó Iránymutatásának 2.5. pontjára hivatkozva állította, hogy az alperes helytelenül határozta meg az átlagfogyasztót, ennek kapcsán akkor járt volna el helyesen, ha feltárja az érintett fogyasztói csoportokat, azok releváns jellemzőit, és e fogyasztói csoportok vonatkozásában állapítja meg az átlagfogyasztó szerinti mércét. Az Fttv. 4.§ (1) bekezdésével szemben az alperes téves megközelítést is alkalmaz, amikor egyrészt átlagfogyasztók megnevezést használ többesszámban, másrészt az átlagfogyasztókon belül fogyasztói csoportokat különböztet meg. A téves jogszabályértelmezést mutatja a határozat 170. pontja, mely szerint az átlagfogyasztók heterogén csoportján belül is azonosítható néhány nagyobb fogyasztói kör, e téves érvelés miatt a határozat önmagában jogszerűtlen. Álláspontja szerint a helyes eljárás azzal valósult volna meg, ha meghatározásra kerülnek a kereskedelmi gyakorlattal érintett fogyasztói csoportok, és fogyasztói csoportonként kerül meghatározásra az átlagfogyasztó és annak releváns jellemzői. Álláspontja szerint az alperes tévesen alkalmazta az Fttv. 4.§ (2) bekezdését mind a jogsértés megállapítása, mind a bírságkiszabás körében. Az átlagfogyasztókon belül azonosított cukorbetegek és inzulinrezisztenciában szenvedők nem sorolhatók az Fttv. 4. § (2) bekezdése alá, amit a határozat 169., 202. és 207. pontjai is alátámasztanak. E körben kiemelte, a péksütemények esetében az összetevők vizsgálatát nem csak a lisztfajták aránya, hanem az egyéb alapanyagok megismerése is szükségessé teszi, ezért a sérülékeny csoportként azonosított kör nemhogy hiszékeny, hanem tudatosabb, informáltabb az ilyen betegségben nem szenvedő fogyasztóknál.

[17] A védirati érvelését vitatva előadta, a megtévesztésnek az a mércéje, hogy a fogyasztók mit várnak el a terméktől a kommunikációk alapján, melynek esszenciális része a feltárni elmulasztott fogyasztói ismeret, nem feloldható a határozatban az az ellentmondás, hogy az alperes az átlagfogyasztón belül különböztet meg fogyasztói csoportokat, e körben az alperes figyelmen kívül hagyta az EUB, a hazai és saját joggyakorlatát. A beazonosított cukorbetegségben, inzulinrezisztenciában szenvedők köre – a határozat 166. pontja értelmében – a vásárlás oka szerint került azonosításra, ami ellentmond a védirat 53.

pontjának. A határozat nem ad számot arról, hogy az alperes az egyes fogyasztói csoportok releváns magatartásáról rendelkezésére álló információkat miért hagyta figyelmen kívül az átlagfogyasztó ismérveinek meghatározása során. Sérelmezte, hogy az előzetes álláspont három fogyasztói kört jelölt meg, melyet a határozatban alperes indokolás nélkül egyre csökkentett, mellyel szemben felperes védekezni nem tud.

[18] Állította, hogy az alperes téves megállapításokat tett a kommunikáció üzenete körében is, a termék neve és a teljes kiőrlésű liszt aránya között nincs összefüggés. Előadta, arra tekintettel, hogy az átlagfogyasztó számára a termékekre vonatkozó szabályozás az alperes szerint sem fontos, a Magyar Élelmiszerkönyvre és az 1169/2011/EK rendelet fogalommeghatározására történt hivatkozás súlytalan, de az utóbbi jogszabályt az előzetes álláspont nem tartalmazta, így védekezést a közigazgatási eljárásban e körben nem is tudott előadni. Hangsúlyozta azonban, hogy a termékek neve nem leíró, hanem szokásos név, a Magyar Élelmiszerkönyv „alapanyag" fogalommeghatározásából pedig okszerűtlen és logikátlan az a következtetés, hogy az átlagfogyasztó számára a teljes kiőrlésű elnevezéssel forgalmazott termékek legjelentősebb arányú, többségben lévő összetevője a teljes kiőrlésű liszt. Álláspontja szerint a fogalommeghatározásból az a fogyasztói elvárás következtethető, hogy a teljes kiőrlésű liszt a termékek előállításához szükséges, jelentős részt képező nyersanyag; megalapozatlan vélekedés, hogy a terméknév meghatározza a termékek elsődleges összetevőjét, ami nem szükségszerűen kell, hogy a termék 50%-át kitegye, hiszen az elsődleges összetevő kizárólag a származási hely vagy az eredet helye vonatkozásában bír relevanciával. Hangsúlyozta, miáltal a pékárukkal kapcsolatban nincs egységes iparági gyakorlat és szabályozás, így arról köztudomás sem alakulhatott ki. Az előzetes álláspontban más országok gyakorlataira az alperes nem hivatkozott, így arra a megelőző eljárásban nem tudott nyilatkozni, ugyanakkor vitatta, hogy ne lenne technológiai akadálya a túlnyomórészt teljes kiőrlésű lisztből készült pékáruk előállításának. Az előzetes álláspontból hiányzó gasztro weboldalakon elérhető receptek kapcsán is megalapozatlan határozat; nem ismert, hogy az NMHH konkrétan mely weboldalakat vizsgálta, és hogy mely recepteket vett figyelembe az alperes. Megjegyezte e körben, hogy az otthoni pékáru készítését szolgáló receptek nem képezhetnek összehasonlítási alapot az iparilag előállított termékek vonatkozásában.

[19] A védiratra tekintettel az átlagfogyasztó helytelen meghatározására visszautalt és előadta, a vásárlás oka meghatározó jelentőségű a megtévesztésre alkalmasság vonatkozásában, ami kihatással van a kommunikáció üzenetének meghatározására is. A fogyasztó vásárlásának különböző okai azonban e körben is figyelmen kívül maradtak. Álláspontja szerint az alperes a kommunikáció üzenetét a határozat 174., 184. és a védirat 72. pontja alapján ellentmondásosan határozta meg.

[20] Állítása szerint a tényállás feltáratlansága és az érintett fogyasztói csoportok téves meghatározása következtében az ügyleti döntések és az azok befolyásolására való alkalmasság körében is téves megállapításokat tett az alperes, mert ugyan a határozatban rögzíti azokat a körülményeket, melyek a termékek megvásárlását befolyásolják (életmód, íz, ár, dietetikai szempontok, kipróbálás), azonban ahelyett, hogy e fogyasztói csoportokon belül határozta volna meg az átlagfogyasztói mércét és a vizsgált kereskedelmi gyakorlat hatását, e körülményeket figyelmen kívül hagyva egyetlen átlagfogyasztó kategóriába vonta össze a fogyasztói köröket. Álláspontja szerint nem került alátámasztásra az sem, hogy az 50% feletti teljes kiőrlésű lisztarány jobb egészségügyi hatásokat eredményezne az alacsonyabb mértéknél, valamint az sem, hogy a teljes kiőrlésű termékek egészségesebbek a hagyományosnál. Utóbbi tekintetében felperes a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Piaci és Árinformációk 2023/19. számú kiadványára, és internetes írásokra hivatkozott.

[21] Az Fttv. 6 §-a szerinti értékelés kapcsán is hangsúlyozta a lisztaranyra vonatkozó szakmai és fogyasztói konszenzus hiányát, mely miatt álláspontja szerint a fogyasztót a lisztarány tekintetében megtéveszteni sem lehet. Az alperes anélkül állította, hogy széles körben vannak

a piacon teljes kiőrlésű lisztet többségben tartalmazó, a termékekhez hasonló pékáruk, hogy a teljes piacra kiterjedő kutatást végzett volna; az állítása ezért nem igazolt. Az alperes gyakorlatára (Vj/34/2022.) és uniós törekvésekre hivatkozva állította, a felperes polccímkés és a jelenlegi QR kódos tájékoztatása megfelelnek a hazai és a nemzetközi joggyakorlatban elvárt magatartásnak, melyet az alperes anélkül minősített nem megfelelőnek, hogy megvizsgálta volna a helyszíni tájékozódással kapcsolatos fogyasztói szokásokat.

[22] Sérelmezte, hogy az Fttv. 9.§-a szerinti felelőssége nem csak a termékekre vonatkozó kereskedelmi kommunikációval, hanem a termékek elnevezésével összefüggésben is megállapításra került, a gyártói felelősséget azonban az alperes figyelmen kívül hagyta, és az ezzel kapcsolatos tényállást sem tárta fel. Az Fttv. 9.§ (1) bekezdésének alkalmazásában azt is vizsgálni kellett volna, hogy miért nincs szabályozás a lisztarányról a termékek vonatkozásában.

[23] A bírságot is elnézőnek tartotta. Vitatta a kiinduló összeget azzal, hogy az egyes fogyasztói csoportokra – így azokra a fogyasztókra, akik ügyleti döntéseit a termékek íze, ára vagy az egészségtudatosság stb. határozza meg – eső árbevételt lehet figyelembe venni. Okszerűtlennek tartotta az azonos kiindulóösszeg alapulvételét, akkor is, amikor a kereskedelmi gyakorlat minden fogyasztói csoportot érintett; és akkor is, amikor csak egyes fogyasztói köröket tévesztett meg.

[24] Előadta, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat nem volt alkalmas a sérülékenynek minősített fogyasztói kör megtévesztésére, így ez súlyosító körülménynek sem tekinthető, de az alperes a sérülékeny fogyasztói kör nagyságát sem határozta meg.

[25] A kereskedelmi gyakorlat időbeli kiterjedése pedig értékelésre került a kiinduló összegben, így a „huzamosság" nem lehet súlyosító, mert a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. Érvelt azzal is, hogy a 2023. júniustól illetve augusztustól forgalmazott termékek esetén okszerűen nem hivatkozható a huzamosság. Állította, hogy az utólagos tájékozódás lehetőségét enyhítő körülményként nem kellő súllyal vették figyelembe, továbbá az alperes több enyhítő körülményt sem figyelembe, így a jogi szabályozás, a joggyakorlat, a szakmai és fogyasztói konszenzus hiányát, hogy az elért fogyasztói kör csak marginális lehetett és az egyes fogyasztói csoportokra csekély hatást gyakorolhatott, valamint azt, hogy a termékek elnevezését a gyártók határozták meg.

[26] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem tartotta relevánsnak jogi és szakmai szabályozás és konszenzus hiányát, mert a kommunikáció nem attól függően lehet megtévesztő hogy tételes élelmiszerjogi rendelkezéseket is sért. Az Fttv. 9. § (1) bekezdése alapján a felperes felelősségét önmagában megteremti a marasztalt kommunikáció alkalmazása, de a felperes nem is vette át automatikusan a gyártók által meghatározott elnevezéseket. A kommunikáció értelmezése szempontjából az a kérdés, hogy a fogyasztóknak van-e általános tudomása arról, hogy a teljes kiőrlésű pékáru nagyobb részben nem teljes kiőrlésű lisztből készül.

[27] A bizonyítási mércét illetően a 30/2014. (IX. 30) AB határozatát és a Kúria Kf.VI.39.668/2020/15., Kfv.I.37.452/2023/3. számú ítéleteit emelte ki. Mivel a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megállapításához elegendő az alkalmasság fennállása, az alperesnek valószínűsítenie kell, hogy a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő, ennek megfelelően az átlagfogyasztó definiálása és a kereskedelmi gyakorlat fogyasztó általi értékelése, valamint a megtévesztésre alkalmasság is jogkérdés, melyet a közösségi jog és a magyar bírói gyakorlat [UCP irányelv (18) preambulumbekezdés, Compass Banca és C-518/23 számú ítélet, Kfv.V.38.235/2021/9.] is alátámaszt.

[28] Állította, hogy a tényállást feltárta, nem 4 pékséget, hanem 4 olyan vállalkozást vett összehasonlításként alapul, melyek több pékséget üzemeltetnek; a felperes nem támasztotta alá, hogy miért lenne indokolt további piaci információ beszerzése. A 2016-os internetes cikk nem lényeges eleme az alperesi érvelésnek, a cukorbetegeknek és inzulinrezisztenciában

szenvedőknek szóló tartalmakban történő kutatás nem szükséges. Fenntartotta, hogy a felperes felelősségének megállapíthatóságát a gyártók szerepe nem érinti. Az Fttv. 6.§-a szerinti megtévesztő magatartás esetén a szakmai gondosság követelményét nem kell vizsgálni, tekintettel a Bizottság UCP irányelvre vonatkozó Iránymutatásának 2.7. pontjára és az EUB C-435/11. sz. ítéletére is.

[29] A felperes védekezési joga nem sérült, a határozat és az előzetes álláspont közötti eltérések nincsenek érdemi befolyással a döntésre; nem helyezte a jogsértéssel kapcsolatos álláspontját új jogi alapra (Kfv.I.37 452/2023/3). A kereskedelmi kommunikáció anyagi jogi értékelését nem befolyásolja az eljárás büntetőjogias jellege, a felperes nem adta elő, hogy a megelőző eljárásban milyen konkrét védekezést nem tudott előadni. Hangsúlyozta, az Fttv. 4.§ (1) bekezdése alapján a fogyasztó magatartása értékelendő, a termékek iránti érdeklődés oka e körben irreleváns. A 1169/2011/EK rendelet nem normatív alapja a határozatnak, azt a kommunikáció üzenete körében hívta fel, melyben az előzetes állásponttól a határozat nem tér el. Az interneten elérhető teljes kiőrlésű receptek az előzetes álláspontban is szerepeltek (91. pont), de a jogsértés nem is e receptekre alapítottan került megállapításra. Utalt egyebekben a Kp. 78.§ (4) bekezdésére is.

[30] Az Európai Bizottság UCP irányelvre vonatkozó Iránymutatásának 2.5. pontjára hivatkozva rámutatott, mivel a felperes kommunikációi nem csak egy meghatározott fogyasztói csoportot céloztak, nem volt meghatározható egy adott fogyasztói csoport, az értékelés ezért az átlagfogyasztó általános mércéjével történt. A C-450/22. számú ítélet 52-53. bekezdése és a Compass Banca ítélet 47-48. bekezdései alapján az átlagfogyasztó fogalma egy objektív jogi fikció, a határozatban a többesszám használata nem érinti a jogi értékelés megalapozottságát. Az átlagfogyaszto meghatarozása mellett, de attol függetlenül a kereskedelmi kommunikációval érintett fogyasztókon belül különböző fogyasztói csoportok is azonosithatók, ugyanakkor a kereskedelmi gyakorlat értékelését az átlagfogyasztó szempontjából kell értékelni. A fogyasztói kör részben sérülékeny minőségét a szankció alkalmazása körében vette figyelembe az alperes.

[31] Állította, hogy a kommunikáció üzenete alkalmas az átlagfogyasztó megtévesztésére, a felperes ennek ellenkezőjét nem tudta alátámasztani. A teljes kiőrlésű elnevezés sugalmazza az alapanyag elsődlegességét, dominanciáját, a felperes nem definiálta, hogy szerinte a „lényeges rész" mit jelent.

[32] A vizsgált kommunikáció alkalmas volt a fogyasztó ügyleti döntéseinek befolyásolására is, melyet a határozat IV. 4.2. pontban foglaltak támasztanak alá. Megállapítása szerint minden olyan kommunikáció, melynek ígérete szerint az átlagfogyasztó hozzájuthat a teljes kiőrlésű lisztből készült termékekhez, alkalmas az ügyleti döntés befolyásolására. A határozat 206 pontjára utalva fenntartotta, a teljes kiőrlésű jelző azt sugallja, hogy a termék túlnyomó részt teljes kiőrlésű lisztet tartalmaz, a megtévesztésre alkalmasság pedig abban áll, hogy a fogyaszto a kommunikáció folytán abban a hiszemben van, hogy a vásárolt termek is legalább ilyen összetételű, ami azonban nem igaz. E kérdésben a vásárlás oka irreleváns.

[33] Az Fttv. 6.§-a szerinti értékelés körében hangsúlyozta, hogy a termék megnevezése nem lehet megtévesztő. A határozat indokolásában alátámasztotta, hogy a piacon széles körben elérhetőek túlnyomó részt teljes kiőrlésű lisztet tartalmazó termékek, ezért a technológiai korlátokkal a felperes alaptalanul érvelt. A felperes QR kóddal kapcsolatban hivatkozott jogesete nem releváns, utólagos magyarázattal egy megtévesztő kommunikáció nem tehető semmissé, különösen, ha a QR kód fogyasztói használata esetén a termek összetevőinek felsorolását és nem azt az információt kapja meg, hogy a termék döntő részben nem teljes kiőrlésű lisztből készült.

[34] A felperes felelősségének megallapitása is jogszerű; a felperes nem vitatta a termékek értékesítéséből származó nagy összegű árbevételét.

[35] A bírságkiszabás körében a Bírságközlemény 14. pontjára hivatkozott, kiemelve, hogy a kiinduló összegben a jogsértés gazdasági jelentősége fejeződik ki. A súlyosító körülmények körében nem azt rótta a felperes terhére, hogy kifejezetten a sérülékeny fogyasztói csoportnak hirdetett termékeket, hiszen nem állapította meg, hogy a teljes kiőrlésű termékeket vásárlók eleve sérülékeny fogyasztók. E körben kizárólag azt értékelte, hogy a megcélzott fogyasztói kör egy része különösen sérülékeny. A felperes éveken keresztül folytatta a kereskedelmi gyakorlatot, így a hosszabb időt is okszerűen értékelte súlyosító körülményként.

[36] A figyelembe vett enyhítő körülmények okszerűségét hangsúlyozva rámutatott, a fogyasztók megtévesztését tiltja a jogszabály, így azt a tényt, hogy a termékek lisztarányáról nincs a kenyerekhez hasonló konkrét előírás, nem lehet úgy értékelni, hogy egy alapvetően nem teljes kiőrlésű lisztből készült terméket teljes kiőrlésűként lehet reklámozni. Nem értékelhető marginálisnak az elért fogyasztók köre sem, mert minden fogyasztó megtévesztésre került, aki teljes kiőrlésű pékárut akart vásárolni, de nem azt kapta. A beszállítók esetleges felelőssége pedig azért nem lehet enyhítő körülmény, mert az ellentétes lenne a Tpvt. 78.§ (3) bekezdés és az Fttv. 9.§ céljával.

A bíróság döntése és annak jogi indokai

[37] A kereset az alábbiak miatt részben alapos.

[38] A bíróság az alperes határozatának jogszerűségét a Kp. 2.§ (4) bekezdése és a 85.§ (1)-(2) bekezdései szerint, a határozat meghozatalakor fennálló tények alapján, a kereseti kérelem korlátai között vizsgálta.

[39] A felperes szükségtelenül érvelt azzal, hogy a megelőző eljárás büntetőjogias jellege miatt az alperes nem teljesítette az elvárt bizonyítást. A megelőző eljárás egyértelműen közigazgatási hatósági eljárás, melyben a bizonyítási eszközöket nem büntetőjogi, hanem közigazgatási eljárásjogi normák határozzák meg, a tényállást pedig az alkalmazandó anyagi joghoz igazodva szintén nem attól függően kell feltárni, hogy a hatósági eljárás mennyiben mutat párhuzamos vonásokat a büntetőeljárással. A megelőző eljárásra a bizonyítékok értékelését sem a büntető eljárásjog határozza meg. Mindezek alapján az átlagfogyasztó, a kommunikációs üzenet és a megtévesztésre alkalmasság bizonyítása – sem a felhasználható bizonyítási eszközök, sem a bizonyító erő tekintetében – nincs összefüggésben a megelőző eljárás „jellegével", utóbbitól nem lehet logikailag oda jutni, hogy a megelőző eljárás és a határozat jogszabálysértő. Az, hogy a versenyfelügyeleti eljárás általában büntetőjogias jellegű, magukból (az általános közigazgatási rendtartáshoz képest) különös eljárásjogi intézményekből, az eljárás egymásra épülő szakaszaiból és az ezekhez kapcsolódó ügyféljogokból következik, így a megelőző eljárás bármely ügy érdemére kihato eljárásjogi jogszabálysértése is a Tpvt. eljárásjogi normáinak megsértésén keresztül merülhet fel, figyelembe véve a Kp. 78.§ (4) bekezdését is. A felperes mindezek miatt a megelőző eljárás természetét és az ügy érdemét önmagában és általában is relevancia nélkül kapcsolata össze a büntetőjoggal. A bíróság ugyanakkor a felperes által állított eljárásjogi jogsértéseket megvizsgálta abból a szempontból, hogy megvalósultak-e, és ha igen, vezethetnek-e a kereseti kérelemnek megfelelő döntéshez a Kp. 92.§ (1) bekezdés b) pontjára is figyelemmel.

[40] A Compass Banca ítéletre a konkrét ügyben a felperes szintén szükségtelenül hivatkozott, mert vitán felül áll, hogy a fogyasztóvédelmi ügyekben is kell bizonyítást folytatni. A felperes valójában a bizonyítás terjedelméről állította, hogy az elégtelen, mert szélesebb körben, több tényre kellett volna az alperesnek folytatnia. A felperes által megjelölt példákra tekintettel azért irreleváns, hogy az alperes által vizsgált pékségek a magyarországi piac mekkora hányadát érintik, mert az ügy tárgya végső soron az az egy kérdés, hogy a legalább fele

részben teljes kiőrlésű lisztet nem tartalmazó pékáru teljes kiőrlésűként kínálása megtéveszti-e az észszerűen tájékozott átlagfogyasztót. Ennek eldöntése szempontjából azonban lényegtelen, hogy más vállalkozások milyen azonos vagy hasonló összetételű árut forgalmaznak; a kereskedelmi gyakorlat jogszerűségét ugyanis a jogszabályokhoz és nem más vállalkozások gyakorlatához képest kell vizsgálni. Az alperes kétségtelenül folytatott bizonyítást a felperestől különböző vállalkozások által forgalmazott teljes kiőrlésű pékáruk összetételére is, azonban a felperes terhére megállapított jogsértést nem e bizonyítékokra alapította, azoknak kiemelt jelentőséget a jogi értékelés során nem tulajdonított, még a 180. pontot figyelembe véve sem. Ugyanez vonatkozik a 2016-ban készült cikkre is (határozat indokolás 13-15.) azzal, hogy mivel a határozatot tartalma szerint és összefüggésében kell értékelni, az indokolás 184. pontja sem önmagában, sem a jogi indokolás más részével együtt nem ügydöntő megállapítás. A fogyasztói csoportok – különösen a cukorbetegek és inzulinrezisztensek – és a csoportoknak közvetített üzenet bizonyítása szintén indifferens (lásd részletesebben alább). A konkrét kereskedelmi gyakorlat szempontjából a felperestől elvárt releváns szakmai gondosság tárgyában és a UCP irányelv (18) preambulumbekezdésének való megfeleléshez sem voltak bizonyítandó tények.

[41] A védirat a határozat indokolását nem egészítette ki, mivel a védirat a kereseti érvelésről szólt, nem pedig arról, hogy a határozat indokolása hiányos. Az alperes az ügyben nem tévesztette össze a jog- és ténykérdéseket sem; mivel az átlagfogyasztó az uniós joggyakorlat szerint is jogi fikció, azt tényekkel bizonyítani nem lehet. Annak eldöntéséhez, hogy a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő-e, a tényeket nem a jogi fikció tényként való bizonyítása érdekében kell tisztázni, hanem arra, hogy 1. mi maga kereskedelmi gyakorlat (hol jelenik meg, milyen földrajzi területen fejthet ki hatás, mi a tartalma, mit állít stb.); 2. a kereskedelmi gyakorlattal érintett árunak vagy szolgáltatásnak mi a haszna (milyen gazdasági szükségletet elégít ki) és 3. melyek a valós (áru esetén fizikai) tulajdonságai. E három tény bizonyítása alapján kell logikai következtetéssel meghatározni az átlagfogyasztó jogi fikcióját, amelynek immanens része, de szintén fikció, hogy az ilyen átlagfogyasztónak milyenek a piaci ismeretei a vizsgált kereskedelmi gyakorlattal érintett áruról vagy szolgáltatásról. Az átlagfogyasztó tudásának feltárása tehát az előbbiekben felsorolt, kétségtelenül bizonyítandó tényekből egy fikcióra vonatkoztatott gondolati művelet, és kizárólag ennyiben tekinthető közvetett bizonyításnak; mindez nem áll ellentétben a felperes által hivatkozott közösségi jogforrásokkal (Compass Banca ítélet, UCP irányelv preambulum) sem. A felperes abban tévedett, hogy tisztázandó és bizonyítandó tények körébe sorolt olyanokat is, amelyeket nem kell, de nem is lehet tényként bizonyítani. A perbeli esetben az alperes a bizonyítandó tényeket feltárta, a határozatból kitűnik a vizsgált kereskedelmi gyakorlat, az érintett termékek hasznossága és tulajdonságaik. A termékek az elnevezésük alapján is évek óta ismert, a mindennapi szükségletet szolgáló élelmiszeripari produktumok, az alperes ezért szükségtelenül folytatott terjedelmes bizonyítást egyes tények, különösen az egészséggel kapcsolatos vélekedések igazolására. Az, hogy a versenyfelügyeleti eljárás, így a fogyasztóvédelmi típusú eljárások mennyiben büntetőjogias jellegűek, nem befolyásolja azt, hogy az ügy jogi természetéből adódóan mi a bizonyítandó tény és mi a tényekből meghatározandó jogi fikció. Amennyiben a bizonyítandó tények bizonyítottak, úgy a továbbiakban a jogi fikcióként tett megállapítás jogszerűségének mércéje az okszerűség. Az átlagfogyasztói ismeret a megtévesztés szempontjából kétségtelenül releváns, azonban nem olyan bizonyítandó tény, amit kétséget kizáróan lehet és kell bizonyítani. Az átlagfogyasztó tudása ugyanúgy a jogi fikció része, mint maga az átlagfogyasztó (a tudás éppen az átlagfogyasztó meghatározó tulajdonsága); ellenkező esetben maga az átlagfogyasztó nem jogi fikció lenne.

[42] Azt, hogy a fogyasztók a felperes és a felperes versenytársainak termékeiről milyen ismeretekkel rendelkeznek, tényként legfeljebb piackutatással és statisztikai elemzéssel lehet

– de még úgy sem kétséget kizáróan – bizonyítani, ami azonban nem szükséges a közösségi jog szerint sem, ilyen empirikus alapokon nyugvó tényfeltárást az alperesnek nem kellett végeznie. Nincs ügydöntő jelentősége annak sem, hogy az alperes a teljes piac mekkora hányadát kitevő pékségek termékösszetételét értékelte, mert a fiktív átlagfogyasztó fiktív tudását a konkrét vállalkozás konkrét kereskedelmi gyakorlatának nyelvi jelentéstartalmához, nem pedig más vállalkozások piaci gyakorlatához viszonyítva kell értékelni

[43] A felperes a Kp. 78.§ (4) bekezdését maga is felhívta, mégis eljárásjogi alapelvek úgy érdemére kiható megsértéseként hivatkozott arra, hogy az előzetes állásponthoz képest a határozat indokolása úgy tartalmaz eltérést a fogyasztói körök száma, a kommunikáció üzenete és gasztro weboldalak receptjei tekintetében, hogy kiegészítő előzetes álláspont nem készült. A felperes ugyanakkor elmulasztotta bizonyítani, hogy e tárgykörökben konkrétan mi képezte akadályát annak, hogy érdemi vitatásait a Kp. 78.§ (4) bekezdése alapján előadja, különös tekintettel arra, hogy ezeket ténylegesen meg is tette. Azt meghaladóan, hogy az Ákr alapelvi rendelkezéseinek megsértésére ítéletet alapítani akkor van lehetőség, ha az állított jogsérelem elhárítására a közigazgatási per nem alkalmas és nem alapelvi jogi norma megsértése sem merülhet fel. A bíróság hangsúlyozza: sem a Tpvt. 73.§ (1) bekezdéséből, sem a bírói gyakorlatból nem következik, hogy a határozat az ügy érdemét érintően nem térhet el az előzetes állásponttól. Az előzetes álláspont lényege még a megelőző eljárás büntetőjogias jellemzőit elfogadva sem az, hogy a vállalkozás észrevételei alapján az alperes mindaddig kiegészítse az álláspontját, amíg a legutolsó észrevétel értékelésekor a határozatban már csak az előzetes (vagy kiegészítő) álláspontra lehet visszautalni, hanem az, hogy a határozat ne tartalmazzon az ügy érdemét meghatározó olyan bizonyítékot és bizonyítékértékelést, ami az ügy tárgyától lényeges vonatkozásokban eltér, és amely ellen ezért a vállalkozás nem védekezhetett. E körben a bíróság utal a Kúria Kfv.VII.38.167/2021/15. számú részítéletére is. A felperes mindössze állította, de nem fejtette ki, hogy a részletes perbeli érveihez képest a védekezését hogyan segítette volna, ha az előzetes álláspont és a határozat közötti különbségeket már a megelőző eljárásban ismeri; azt kellett volna bemutatnia, hogy a különbségek az ügy érdemét alapjaiban befolyásolják és a Kp. 78.§ (4) bekezdése alapján az eltérések vitatására a perben nem képes. Utóbbival szemben állnak a felperes konkrét, az eltérésekre is kiterjedő részletes perbeli érvei.

[44] A felperes tévesen állította, hogy az Fttv. 4.§ (1) bekezdése szerinti átlagfogyasztót fogyasztói csoportok és a csoportokon belüli átlagfogyasztó bizonyításával kellett volna meghatározni. Ilyen módszer sem a UCP irányelv preambulumából, sem a UCP iránymutatásból, sem az EUB esetjogából nem következik. A C-450/22. ítélet 52. pontja nem állít többet, mint hogy az egyéni észlelések vizsgálatának lehetetlensége miatt jogi fikcióként kell az átlagfogyasztót meghatározni, az UCP iránymutatás felperes által kiemelt részének (keresetlevél 78.) a lényege pedig az, hogy nem a vállalkozás szándéka szerint elérni kívánt, hanem a ténylegesen elért fogyasztók jellemzőit figyelembe véve kell leírni az átlagfogyasztót. Ehhez illeszkedik a Compass Banca ítélet 50. pontja is (az átlagfogyasztó fogalma nem statikus), melyből szintén nem vezethető le, hogy az átlagfogyasztót a felperes által ismertetett teszt (csoportképzés, majd a csoportok vonatkozásában átlagfogyasztói mérce meghatározása) alapján kellene definiálni. A felperes álláspontja logikai alapon sem látható be, mert különböző, az egymástól alapvető jellemzőkkel elhatárolt fogyasztói csoportok átlagaiból (a fogyasztói csoportokon belüli átlagfogyasztókból) észszerűen nem lehet egyetlen átlagot (a törvénynek megfelelő átlagfogyasztót) képezni, hiszen nem matematikai műveletről van szó. A heterogén – ilyen értelemben csoportképzésre is alkalmas tulajdonságokkal rendelkező – fogyasztók halmazából, azaz a kereskedelmi gyakorlattal elért fogyasztókból az átlagfogyasztót nem „átlagok átlagaként", hanem egyetlen egy átlagként kell leírni, ami jogi fikció. Az Fttv. 4.§ (1) bekezdésének második mondatában (az UCP iránymutatásra is figyelemmel) az „irányul" ige nem a vállalkozás szubjektív szándékának feltárását feltételezi, hanem azt a speciális

jellemzőkkel leírható, az Fttv. 4.§ (2) bekezdésének hatálya alá nem eső fogyasztói csoportot (utóbbi a jogi normában is egyesszám), amelyet a kereskedelmi gyakorlat ténylegesen elért és amelynek a tagjaira az vonatkozik is (pl. engedéllyel megvásárolható áruk felkínálása esetén azokra, akiknek van engedélyük). Nincs tehát alapja annak, hogy ugyanazon kereskedelmi gyakorlat vonatkozásában többféle átlagfogyasztó kerüljön meghatározásra. A csoportképzés létjogosultságához csak azt kell eldönteni, hogy a kereskedelmi gyakorlat – alapvetően az érintett áru vagy szolgáltatás természete, hasznossága szempontjából – potenciálisan bármely fogyasztóra, avagy ennél szűkebb, de konkrétan leírható fogyasztók egyetlen csoportjára irányul-e, figyelembe véve, hogy az irányultság nem feltétlenül azonos a vállalkozás szándékával. A határozat egyes helyeken kétségtelenül többesszámban használja az átlagfogyasztó főnevet, mindez azonban az indokolás kontextuális értékelése mellett lényegtelen. A többesszám használata nem feltétlenül értelemzavaró arra tekintettel, hogy a jogi fikcióként használt normatív fogalom plurális nyelvi alakja is emberek sokaságát – t. i. az átlagfogyasztóként jellemezhető emberek tömegét – fejezi ki. A határozat indokolásának tartalmi egésze továbbá – az alábbiak szerint – nem azon alapul, hogy az „átlagfogyasztók" több különböző jogi fikció párhuzamos létezését ismerné el.

[45] A bíróság – visszautalva az előző bekezdésre – megállapította, a határozat 166. pontja téves hivatkozást tartalmaz az Fttv. 4.§ (2) bekezdésére, mert a kereskedelmi gyakorlatot egyetlen átlagfogyasztóra mint jogi fikcióra, vagy – ha az releváns – egyetlen fogyasztói csoportra kell meghatározni, az érintett fogyasztói csoport pedig vagy sérülékeny vagy nem. Az alperes a határozat VI.4.1. pontjában ugyan tévesen és szükségtelenül hívta fel az Fttv. 4.§ (2) bekezdését és normatív értelemben [az Fttv. 4.§ (1) bekezdéséhez igazodva] a 169. pontban is téves „az átlagfogyasztón belüli fogyasztói csoport" kifejezés, ennek ugyanakkor azért nincs ügydöntő jelentősége, mert a határozat 163-165. pontjaiból, valamint a 170. pontjából megállapítható, hogy az ügyben az alperes az Fttv. 4.§ (1) bekezdésének első mondata szerinti átlagfogyasztót vette figyelembe (a kommunikáció üzenetét és az ügyleti döntés befolyásolására való alkalmasságot is túlnyomóan ehhez igazodva határozta meg, illetve értékelte). Az alperes nem a cukorbetegek és inzulinrezisztensek csoportjára szűkített átlagfogyasztót tételezett, hanem elismerve, hogy a termékeket bárki bármilyen egyéni ok miatt keresheti, a fogyasztóknak ezen okok sokaságára visszavezethető heterogén halmazából emelte ki a cukorbetegeket. Az átlagfogyasztó jogi fikcióját ugyanakkor a heterogén – értelemszerűen a cukorbetegeket is felölelő – fogyasztók halmazából képezte. A bíróság megítélése szerint a cukorbetegek csoportjának kiemelése szükségtelen volt a határozat 166. pontjában, mindez azonban a határozat törvényességét a felperes terhére megállapított jogsértés jogalapja tekintetében önmagában nem érinti. A határozat VI.4.1. részéhez kapcsolódóan mindemellett megállapítható, hogy a 169-172. pontok kifejezetten a felperes észrevételeire reflektálnak, így azok valójában a 163-168. pontokkal bezárólag tett megállapítások kiegészítései és pontosításai. Nem volt ügydöntő jelentősége annak, hogy a határozat indokolása következetlenül alkalmazza a „fogyasztói kör" és a „fogyasztói csoport" szókapcsolatokat, mert az átlagfogyasztót az alperes hangsúlyozottan az Fttv. 4.§ (1) bekezdésének első mondata alapján határozta meg.

[46] Mivel az átlagfogyasztó meghatározása nem az Fttv. 4.§ (2) bekezdésének alapul vételével történt, nincs kiemelt jelentősége annak, hogy a cukorbetegek a vizsgált kereskedelmi gyakorlat szempontjából tekinthetők-e sérülékeny fogyasztói csoportnak (jogi normatív értelemben). A felperes ettől függetlenül alappal állította, hogy a cukorbetegek az ilyen betegségben nem szenvedőkhöz képest a termékek összetevői tekintetében tudatosabbak, így kevésbé megtéveszthetők. A perbeli ügyben az átlagfogyasztó egy magas absztrakcióval képzett olyan fiktív személy, aki (1) tisztában van akár teljeskiőrlésű lisztből, akár hagyományos lisztből készült pékáru hasznosságával, (2) ismeri a magyar nyelvet, és (3) nem kételkedik abban, hogy a kereskedelmi kommunikáció tartalma valós. E fiktív személy lehet

cukorbeteg és egészséges is, valamint lényegtelenek azok az egyéni preferenciai, amelyek miatt pékárut keres.

[47] A védirat 53. pontja valóban nem ugyanazt tartalmazza, mint a határozat 166. pontja, azonban a megtévesztés tekintetében az ügy érdemét mindez nem érinti, mert a határozatot tartalma szerint kell értékelni; az átlagfogyasztót alapvetően nem a fogyasztói preferenciákból kiindulva kell meghatározni (az átlagfogyasztó ismérveit illetően ezért nem is kellett az „egyes fogyasztói csoportok" vagy „fogyasztói körök" magatartását az átlagfogyasztó ismérvei között szerepeltetni), a határozatban az alperes azonban ilyen preferenciák mentén – helyesen – fogyasztói csoportokat nem is képzett [a cukorbetegek vonatkozásában az indokolás homályos, de nem érinti azt a tényt, hogy az átlagfogyasztót nem az Fttv. 4.§ (2) bekezdése szerinti fogékony fogyasztói csoport tagjaiból képezte]. Mivel a fogyasztói preferenciának nincs jelentősége, a felperes védekezéshez való joga sem sérült azáltal, hogy az előzetes álláspontjához képest e körben a határozat változott: a felperes e szempontból vitathatta és vitatta is a határozatot.

[48] Az átlagfogyasztóra vonatkozó felperesi állítások – közöttük a keresetlevél 69-70. pontjai is – megalapozatlanok; a határozatban az alperes az átlagfogyasztó szempontjából vizsgálta a megtévesztésre való alkalmasságot annak ellenére, hogy a határozat 171. pontja igaz, de szükségtelenül általános megállapítást tartalmaz. (A jogsértés elkövetésének lehetőségét ugyanis valóban megalapozhatja bármely fogyasztó megtévesztése, feltéve, hogy a megtévesztett fogyasztó egyben átlagfogyasztó is, a jogsértés elkövetését – nem annak lehetőségét – azonban kétségtelenül csak az átlagfogyasztó megtévesztése vagy ennek lehetősége alapozza meg).

[49] A kommunikáció üzenetét az alperes az alábbiak szerint összességében helyesen állapította meg, ugyanakkor többnyire irreleváns jogforrásokra és bizonyítékokra hivatkozott. A fentiekben jellemzett, tartalmában az alperes által is meghatározott átlagfogyasztó – mely nem jogász és nem élelmiszeriparban jártas szakember – a Magyar Élelmiszerkönyvet és az uniós szabályozást nem ismeri, így ezekre – közöttük az 1169/2011-es EK rendeletre (határozat 175-176., 182.) – a határozat indokolása relevancia nélkül utalt; az átlagfogyasztó ismeretei és elvárásai a pékáruvásárlások során nem jogszabályok fogalommeghatározásaihoz igazodnak. E jogforrások indifferenciája folytán a felperes is egyrészt relevancia hiányában vitatta az "alapanyag" és a terméknév ágazati jog szerinti értelmezéseit, másrészt a tisztességes eljáráshoz és védekezéshez való jogának ügy érdemére kiható megsértése sem merülhetett fel amiatt, mert az EK rendelet az előzetes álláspontban nem szerepelt. A terméknévnek és a termékek összetevőinek, így az elsődleges összetevőnek is – kiemelt jelentősége van, azonban nem a jogszabályban meghatározott definíciókhoz, nem az elsődleges összetevő származási helyéhez és nem is az iparági gyakorlat egységességének hiányához képest.

[50] A kommunikáció üzenetét illetően érdemi jelentősége a határozat 175. és 182. pontjaiban kifejtetteknek volt, kivéve a jogszabályi érvelést. A kereskedelmi gyakorlat üzenetének megítéléséhez jóval kisebb terjedelmű bizonyítás is elég (lett volna), mert nem igényel bizonyítást, hogy az Fttv. 4.§ (1) bekezdése szerinti átlagfogyasztó (bárhogyan is jellemezhető) tudja azt, hogy a termékek alapvető tömegében is legnagyobb összetevője, alapanyaga a liszt. Azt is tudja, hogy létezik teljes kiőrlésű és hagyományos, azaz nem teljes kiőrlésű liszt, valamint azt is, hogy a teljes kiőrlésű liszt ipartechnológiai szempontból nem újdonság; e tények nem vitatottak, tisztázásukra nem volt szükség sem a megelőző eljárásban, sem a perben.

[51] A vitatott kereskedelmi gyakorlatokban a termékek alapanyagára (a lisztre) verbálisan nem történt utalás, ehelyett magát a készterméket látták el az egyik alapanyagra vonatkozó tulajdonsággal (teljes kiőrlésű), ezáltal pedig magának a készterméknek vált jelzőjévé egy az egyében az egyik alapanyag jelzője. A kereskedelmi gyakorlat tehát a metonimiához hasonló

olyan szóképet alkalmazott, amelyben az egyik rész (liszt) lényeges tulajdonságát egy az egyben az egész (a termék) tulajdonságával azonosították. Tekintve, hogy az átlagfogyasztó külön bizonyítás nélkül is tisztában van azzal, hogy a termékek alapanyaga a liszt, ami (a termékek elnevezése szempontjából releváns felosztásban) vagy teljes kiőrlésű vagy nem teljes kiőrlésű, ezért az átlagfogyasztó minden alappal bízik abban is, hogy a kettő közül az egyikről elnevezett termékben a másik alapanyag vagy egyáltalán nincs, vagy legfeljebb olyan mennyiségben van jelen, amely miatt a termék egésze is alappal tekinthető teljes kiőrlésűnek. Mindez pedig sem észszerűen, sem a kereskedelmi gyakorlatban alkalmazott szókép alapján nem érhető el másként, mint úgy, hogy a termék több teljes kiőrlésű tisztet tartalmaz, mint amennyi nem teljes kiőrlésűt. A kereskedelmi kommunikációkban alkalmazott jelzős szerkezet jelentése, az ahhoz tartozó elsődleges képzettársítás tehát az alapvető oka annak, hogy a határozat az üzenet tartalma tekintetében érdemben megalapozott. A kommunikáció üzenetét tekintve a határozat 174. és 182. pontja ugyanarról szól; a teljes kiőrlésű liszt nagyobb arányban kell, hogy jelen legyen a termékekben, mint a nem teljes kiőrlésű liszt. Ennek – bár a határozat jogszerűségére eleve nincs kihatása –, de a védirat 72. pontja sem mond ellent.

[52] Az alperes – azt követően, hogy a határozat 217. pontjában helytállóan állapította meg: az ügyben nem sütés-technológiai kérdésekről kellett dönteni – relevancia nélkül hivatkozott a holland NVWA gyakorlatára, így ezt a felperes is szükségtelenül, az ügy érdemére nem tartozóan támadta. A határozat jogszerűségét részben sem érinti, hogy a vonatkozó kereseti érvelésre a védirat nem tért ki. Az előzetes állásponthoz képest a határozatban megjelenő ezen új, de szükségtelen hivatkozás pedig a felperes eljárási jogainak megsértésére is alkalmatlan.

[53] A gasztro weboldalak tartalma ugyancsak indifferens, mert az átlagfogyasztó nem gasztro weboldalakról szerzett információkból alakítja ki az elvárását a tekintetben, hogy a teljes kiőrlésűként hirdetett pékáruban milyen arányban legyen teljes kiőrlésű liszt. Az e körben felhasznált bizonyíték redundáns, a felperes e téren is alaptalanul érvelt védekezéshez való jogának érdemi megsértésével és relevancia nélkül hiányolta a weboldalak és a konkrét receptek megjelölését is. Arra alappal utalt, hogy az otthon készíthető pékáruk receptjei nem lehet összehasonlítási alapja az iparilag előállított termékeknek, ebből ugyanakkor egyrészt az a következtetés vonható le, hogy a gasztro weboldalak a felperes kereskedelmi gyakorlatával érintett pékáruk összetételére vonatkozó elvárásokat okszerűen nem is befolyásolhatják, másrészt pedig az, hogy a házi készítést preferáló fogyasztókra (akik az Fttv. fogalomkészletével élve a cukorbetegekhez hasonlóan nem alkotnak speciális fogyasztói csoportot) a felperes kereskedelmi gyakorlata eleve kevésbé hat, mint azokra, akik a házi sütést nem részesítik előnyben. Lényegtelen így a jogvita érdemében, hogy léteznek-e az interneten olyan, a kereskedelmi gyakorlattal egyező elnevezésű pékárureceptek, amelyekben a teljes kiőrlésű liszt aránya kisebb a nem teljes kiőrlésűnél.

[54] A felperes alaptalanul állította, hogy azok az okok (preferenciák), amelyek miatt a termékeket a fogyasztók keresik, a megtévesztésre alkalmasságot és a kommunikáció üzenetét is jelentősen befolyásolják. A bíróság ennek kapcsán is azt hangsúlyozza, hogy a [46] bekezdésben jellemzett átlagfogyasztó szempontjából a kereskedelmi gyakorlat tartalma, annak jelentése a meghatározó, mely független attól, hogy az átlagba beletartozó egyes fogyasztók (nem fogyasztói körök és nem a fogyasztói csoportok) személy szerint milyen okból érdeklődnek vagy éppen nem érdeklődnek a termékek iránt. Az egyéni preferenciáknak azért sincs jelentősége, mert számuk és arányuk még egyéni szinten is annyira különböző, hogy azokból lehetetlen átlagot számítani és kategóriákat felállítani (legfeljebb piackutatással, de azt sem kétséget kizáró bizonyítással). Az emberi kommunikáció ugyanakkor egy olyan közös tudás, melynek a jelen jogvitában is legrelevánsabb eszköze a magyar nyelv. Az üzenet és a megtévesztésre alkalmasság tekintetében ezért jelen ügyben is a kereskedelmi gyakorlat nyelvi jelentése az elsődleges, nem pedig a termékek iránti kereslet egyéni okai. Megjegyzi a

bíróság, hogy az egyéni okok feltárása logikailag sem lehet döntő, hiszen a kereskedelmi gyakorlat a termékek iránt egyáltalán nem érdeklődő fogyasztók felé is irányult, esetükben viszont a „vásárlás oka" értelmezhetetlen

[55] A fentiek alapján az alperes az átlagfogyasztó meghatározása során ugyan szükségtelen és részben téves megállapításokat is tett a cukorbetegek és az inzulinrezisztensek vonatkozásában, azonban ez nem azonos a felperes által hangsúlyozott téves fogyasztói csoportmeghatározással. A tényállás ebből kiindulva az ügyleti döntések befolyásolására való alkalmassága terén sem feltáratlan; a vizsgált termékek vásárláshoz vezető egyéni motivációk (életmód, íz, ár, dietetika, próba) nem olyan csoportképző ismérvek, amelyekre tekintettel az Fttv. 4.§ (1) bekezdés második mondata vagy a (2) bekezdés szerinti fogyasztói csoportokat lehetne alkotni, hanem olyan szempontok, melyek önmagukban vagy egymással átfedésben is motiválhatnak fogyasztókat arra, hogy a termékeket keressék. A lehetséges egyéni motivációk sokfélesége továbbá a jelen ügyben nem csak hogy nem csoportképző ismérvek, hanem általuk az is belátható, hogy az átlagfogyasztót az Fttv. 4.§ (1) bekezdés első mondata alapján, a fogyasztók legnagyobb halmazát alapul véve kellett meghatározni. A felperes avval is tévesen érvelt, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat jogszerűségét érdemben befolyásolhatná a teljes kiőrlésű liszt aránya és a termék egészségre kedvező hatása közötti függvényszerű kapcsolat bizonyítása; e szempont vizsgálata a tudomány feladata, nem pedig olyan közös tudás, aminek az átlagfogyasztó birtokában van és ami ily módon a termékek összetételével kapcsolatos percepcióját befolyásolhatná. A felperes utóbbi tárgykörben szükségtelenül hivatkozott a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kiadványára és más internetes forrásokra.

[56] A megtévesztésre alkalmasság [Fttv. 6.§ (1) bekezdés b) pont] tárgyában a bíróság az alábbiakat állapította meg. Nem volt vitatott, hogy a teljes kiőrlésű lisztet tartalmazó, de kenyérnek nem minősülő pékárukra, így a termékekre nincs konkrét iparági előírás a lisztarány tekintetében. E tény ugyanakkor indifferens, mert az átlagfogyasztónak ezt nem kell tudnia, az ügyleti döntésére nem a hiányos szabályozás vagy a következetlen gyakorlat hat, hanem az, amit számára a kereskedelmi gyakorlatban alkalmazott tartalom a magyar nyelv szerint jelent. A lisztarányra vonatkozó nem egységes iparági gyakorlathoz értelemszerűen igazodni sem lehet, az átlagfogyasztónak ezért nem is tulajdonítható olyan tudás, mely a szereplők piaci gyakorlatok miatt valójában nem is létezik. A felperes ezért alaptalanul állította, hogy az arány tekintetében a fogyasztó nem téveszthető meg; az arányoknak ugyanis nem az iparági gyakorlat szempontjából van jelentősége, a felperes kereskedelmi gyakorlatának lényege sem egy iparági gyakorlat kommunikációja volt, hanem a konkrét termékek összetételével közvetlen kapcsolatban álló elnevezés használata. A termékeknek nem vitatott alapanyaga a liszt, ezért a lisztre vonatkozó kereskedelmi gyakorlat alkalmas a fogyasztók üzleti döntéseinek befolyásolására, és – mivel a termék jelzőjével azonos tulajdonságú liszt a termékekben kevesebb volt a másik liszt-összetevőnél – a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő.

[57] A vállalkozások versenyjogi felelősségét nem más vállalkozások piaci magatartásához, hanem a jogszabályokhoz viszonyítva kell vizsgálni, ezért irreleváns, hogy a piacon teljes kiőrlésű jelzővel más vállalkozások milyen lisztarány mellett folytatják a kereskedelmi gyakorlataikat. A felperes kereskedelmi gyakorlatának értékelhetőségéhez ezért szükségtelen volt megállapítást tenni a piac más szereplői által forgalmazott hasonló elnevezésű pékáruk összetételéről; a vonatkozó határozatrész (határozat 180.) és az azt vitató felperesi érvelés (teljes piac vizsgálatának elmaradása) egyaránt irreleváns. A termékek összetételéről való helyszíni tájékozódás (honlap, polccímke, QR kód) lehetősége nem volt vitás, azonban ezek az alperes által vizsgált kereskedelmi gyakorlattól való elkülönültségük, valamint a

kereskedelmi gyakorlat további lényeges jellemzői – különös tekintettel a kommunikációs eszközökre és a megjelenések helyeire (határozat III.3. pont) folytán nem tekinthetők olyan releváns forrásoknak, melyek kizárnák a megtévesztésre való alkalmasságot. A helyszíni tájékozódással kapcsolatos fogyasztói szokásokat ily módon feltárni sem kellett, az alperes saját gyakorlata a közigazgatási perben nem releváns, az uniós szerveknek a QR kód alkalmazásával kapcsolatos iránymutatásai és törekvései pedig a konkrét ügy konkrét tényeire tekintettel önmagukban nem tekinthetők ügydöntőnek, figyelemmel arra is, hogy a QR kódos helyszíni információkeresés értelemszerűen feltételezi a felperes kereskedelmi egységének felkeresését.

[58] A felperes a gyártói felelősségre hivatkozva alaptalanul sérelmezte, hogy az alperes a jogsértést a termékek elnevezésével összefüggésben is megállapította, hiszen a felperesnek nem volt jogi kötelezettsége a termékeket a gyártmánylapokkal, a gyártó által adott megnevezésekkel egyezően beépíteni a kereskedelmi gyakorlatába, ilyen jogszabályra maga sem hivatkozott; a gyártmánylapon feltüntetett elnevezéseket nem is vette át minden esetben. Az Fttv. 9.§-a folytán azonban a felperes a termékek tekintetében az általa alkalmazott kereskedelmi gyakorlatért – melynek része a termék elnevezése is – felelős. Az alperesnek nem kellett vizsgálnia azt, hogy miért nincs jogi szabályozás a termékek összetételének arányáról, mivel az nem fogyasztóvédelmi kérdés (a hiányos szabályozás a fogyasztóvédelmet eleve nem is szolgálhatja), másrészt a fentiek szerint a szabályozási hiány a jogban nem jártas átlagfogyasztó elvárásait okszerűen nem is befolyásolhatja.

[59] A bírságkiszabásra kiterjedő kereseti érveket a bíróság az alábbiak szerint értékelte. A mérlegelési jogkörben hozott bírságkiszabás a Kp. 85.§ (5) bekezdésének és a Tpvt. 78.§ (3) bekezdésének kell, hogy megfeleljen, felülmérlegelést a bíróság nem végezhet. A felperes a bírság kiinduló összegét vitatva is alaptalanul állította, hogy a fogyasztói preferenciák (ki miért keresi a termékeket) figyelembe vehetők. Ilyen megközelítésben a jogsértés megállapításához sem kellett bizonyítást folytatni, így e körülmény a bírságkiszabás körében sem releváns. Megjegyzi a bíróság, nincs olyan módszer, mellyel a felperes árbevétele elkülöníthető lehetne aszerint, hogy melyik fogyasztó miért vásárolta a termékeket; a felperes maga sem állította, hogy ilyen adatbázissal rendelkezik vagy hogy ilyen egyébként ellenőrizhetően utólag előállítható).

[60] Az árbevétel alapú bírságolás mellett nem kizárt súlyosító körülményként értékelni a jogsértés hosszabb időtartamát, mert az árbevételben nem szükségszerűen és nem közvetlenül tükröződik a megtévesztő kereskedelmi gyakorlat hatása (az árbevétel nem csak amiatt keletkezhet, mert a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő, ugyanakkor a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő lehet anélkül is, hogy a vállalkozáshoz bármilyen bevétel vagy többletbevétel érkezne). Tekintettel arra, hogy a fentiek szerint a termékekre vonatkozó kereskedelmi gyakorlatok jogi értékelése szempontjából fogyasztói csoportok nem tételezhetők, ezért a bírság kiinduló összegére vonatkoztatott ezzel ellentétes felperesi érvelés is alaptalan. A 2023. nyarától forgalmazott termékek esetén sem okszerűtlen súlyosító körülménynek értékelni a jogsértés időtartamát; az a tény, hogy a határozat indokolása nem a termékek bevezetésének napjához képest külön-külön értékelte e szempontot, nem eredményez a Kp. 85.§ (5) bekezdésével ellentétes mérlegelést. Az alperes az utólagos tájékozódás (polccímke, QR kód, honlap) lehetőségét enyhítő körülményként figyelembe vette, melynek mértékét a felperes önmagában a büntető jellegű eljárásra hivatkozással súlytalanul támadta.

[61] A felperes szerint értékelni elmulasztott enyhítő körülményekről a bíróság előzetesen megállapítja, hogy nem értékelt mérlegelési szempont akkor eredményezhet érdemi jogszabálysértést, ha emiatt a mérlegelés egésze is okszerűtlen. A szakipari szabályozás

hiánya és a hatósági, bírói joggyakorlat hiánya nem szükségszerű enyhítő körülmények, mert a fentiek értelmében a jogsértésnek nem ezek, hanem a megtévesztő termékelnevezés volt az eredője, az átlagfogyasztó szemszögéből pedig a jogi szabályozás lényegtelen. A joggyakorlat hiánya önmagában nem lehet enyhítő körülmény, legfeljebb a kialakult joggyakorlat megváltozása, utóbbi azonban a perbeli ügyben nem merült fel. Az „elért fogyasztói körökre gyakorolt hatás" tárgyában szintén nem kellett enyhítő körülményt vizsgálni, mert ilyen vonatkozások az előzetes állásponttól függetlenül a jogsértés megállapítását sem befolyásolták. A termékek elnevezése tekintetében gyártói közrehatás nem merülhet fel, e körben a bíróság az Fttv. 9.§-ához kapcsolódó értékelésre visszautal.

[62] A kereset abban alapos, hogy az alperes annak ellenére értékelte súlyosító körülményként a felperes terhére a részben sérülékeny fogyasztói kört, hogy a fentiek szerint a határozat tartalmi értelmezésével a bíróság is elfogadta azt a védekezést, amely szerint a jogsértést nem a sérülékenységüknél fogva hiszékeny fogyasztók [Fttv. 4.§ (2) bekezdés] csoportján állapította meg az alperes. A vizsgált kereskedelmi gyakorlatokban sérülékeny fogyasztókat, különösen a cukorbetegeket és inzulinrezisztenciában szenvedőket a felperes nem szólított meg; e „fogyasztói kört" és annak érintettségét az alperes maga is kifejezetten a termékek egyik alapanyagának élettani hatásával összefüggésben állapította meg, de szükségtelenül, mivel az élettani (egészségre kedvező) hatás ugyanazok közé az okok közé tartozik (íz, ár, próba stb.), amelyekről a bíróság fentebb megállapította, hogy irreleváns, azok alapján fogyasztói csoportok, „fogyasztói körök" nem képezhetők. A szóban forgó súlyosító körülmény azonban ettől függetlenül sem okszerű, mert a [46] bekezdésben foglaltak alapján a cukorbetegek és az inzulinrezisztens személyek általában sem tekinthetők hiszékenyeknek a termékek összetételét illetően. A súlyosító körülmény abban az esetben lett volna okszerű, amennyiben a kereskedelmi gyakorlat kifejezetten olyan fogyasztói csoportot célzott volna, mely a sérülékenységéből (betegségéből) adódóan (a betegségéből való kilábaláshoz fűzött reményből eredően) hiszékeny, vagy ha a kommunikációk kifejezetten a cukorbeteg, inzulinrezisztens fogyasztóknak szóltak volna. Ezek az esetek azonban nem merültek fel. A sérülékenynek minősített fogyasztói kör kiterjedtségére a határozat tartalmaz ugyan megállapítást (193. pont), mindez azonban nem érinti, hogy a szóban forgó keresetrész alapos.

[63] A bíróság összefoglalóan megállapította, hogy a felperes védekezéshez való joga nem sérült, az alperes a tényállást a szükséges körben feltárta, de releváns tényekre is kiterjedt bizonyítást folytatott. Az átlagfogyasztóra vonatkozó részben inkonzisztens indokolás a határozat érdemi megalapozottságát nem érinti, a felperes 2020. június 6-ától a termékek összetételére vonatkozóan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott a határozat indokolásának II.3. pontjában ismertetett kommunikációs eszközökön. A bírságkiszabás során értékelt egyes szempontok jogszerűek, azonban az ügy érdemére kihatóan okszerűtlen a felperes terhére értékelni, hogy a jogsértő kereskedelmi gyakorlattal érintett fogyasztói kör részben sérülékeny. A bíróság ezért a határozatot a versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező részében a Kp. 92.§ (1) bekezdés d) pontja alapján megsemmisítette, és e körben az alperest új eljárásra kötelezte, ezt meghaladóan a kereset elutasította.

[64] Az új eljárásban kizárólag a bírság összegét kell újra meghatározni akként, hogy súlyosító körülményként fogyasztói kör részbeni sérülékenysége nem vehető figyelembe. A bírságnak erre tekintettel kell arányosan kevesebbnek lennie a 186.000.000 forintnál.

[65] A kereset részben megalapozott volt, a pernyertesség-pervesztesség arányát a bíróság azonosnak ítélte, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83.§ (2) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik.

[66] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62.§ (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 45/A § (2) bekezdése és a 41.§ (1) bekezdés a) pont ag) alpontja szerinti 5.759.500 forint keresetі illetékből a pervesztességgel arányos 2.879.750 forint részilleték megfizetésére a bíróság a felperest a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján kötelezte, a fennmaradó 2.879.750 forint részilleték az alperes teljes személyes illetékmentessége miatt a Pp. 102.§ (6) bekezdése folytán az állam terhén marad. A fizetendő részilleték vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 358.§ (2) bekezdésére figyelemmel az Itv. 78.§ (4) bekezdésén alapul. A teljesítés módját a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése, míg a teljesítés elmulasztásának következményeit a 3.§ (3) bekezdése határozza meg. Az illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Fővárosi Törvényszéket, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát

[67] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2026. április 20.

dr. Barsi-Fodor Bea s. k.	dr. Huber Gábor s. k.	dr. Nagy Péter s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

Fővárosi Törvényszék
105.K 701.432/2025/36

A Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt. felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal alperes ellen versenyfelügyeleti közigazgatási jogvita (VJ/1-55/2024.) elbírálása iránt indult perében a bíróság meghozta az alábbi

v é g z é s t

A bíróság a 105.K.701.432/2025/35. számú ítélet rendelkező részének harmadik bekezdését a kereseti részilleték betűvel kiírt összege tekintetében az alábbira javítja ki:

„kétmillió nyolcszázhetvenkilencezer-hétszázötven"

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A bíróság megállapította, hogy a 2026. április 20-án kelt 35. számú ítélet rendelkező részében a kereseti részilleték betűvel kiírt összege elírásra került, ezért azt hivatalból, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 84. § (2) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban. Pp.) 352. § (1) bekezdése alapján kijavította

[2] A végzést a Kp. 9. § (2) bekezdése szerint a tanács elnöke hozta meg. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp 112 § (1) bekezdése és a Pp 352 § (4) bekezdése zárja ki

Budapest, 2026. április 28

dr. Barsi-Fodor Bea s. k.
a tanács elnöke